

capitulum XIV

- (1) His Caesar ita respondit: *eo* (a) sibi minus dubitationis dari, quod eas res quas legati Helvetii commemorassent memoria teneret, atque *eo* _____ (*levius*) ferre quo minus *merito* (b) populi Romani accidissent; qui si alicuius iniuriae sibi conscius fuisset, non fuisse difficile cavere; sed *eo* deceptum, quod neque commissum a se intellegeret _____ (= *propter quod*) timeret neque sine causa timendum putaret.

(1a): ablativus _____. (1b): ablativus _____.

- (2) Quod si veteris contumeliae oblivisci vellet, num etiam recentium iniuriarum, quod *eo* invito iter per provinciam per vim _____ (= *temptavissent*), quod Haeduos, quod Ambarros, quod Allobrogas _____ (= *vexavissent*) , memoriam deponere posse?
- (3) Quod sua victoria tam insolenter _____ (*glorior; impf. coni.*) quodque tam diu se impune iniurias tulisse _____ (*admiror; impf. coni.*), eodem pertinere.
- (4) Consuesse enim deos immortales, _____ (= *ut eo*) gravius homines ex commutatione rerum doleant, quos _____ (*per/pro/propter*) scelere eorum ulcisci velint, his secundoiores interdum res et diuturniorem impunitatem concedere.
- (5) Cum ea ita sint, tamen, si obsides ab iis sibi _____ (*praes. coni.*), uti ea quae polliceantur facturos intellegat, et si Haeduis _____ (*propter/de/pro/per*) iniuriis quas ipsis sociisque eorum intulerint, item si Allobrogibus _____ (*praes. coni.*), sese cum iis pacem esse _____ (*part.*).

Caesar: “Si obsides a vobis mihi *dantur* ... et si Haeduis ... *satisfacitis*, vobiscum pacem *faciam*”.

- (6) Divico respondit: ita Helvetios a maioribus suis _____ (= *doctos; < statuo*) esse uti obsides accipere, non dare, _____ (= *consueverint*); eius rem populum Romanum esse testem. Hoc responso dato discessit.